

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR SUOMIJOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS SUSITARIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR
SUOMIJOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS SUTARTIES DĖL INVESTICIJŲ
SKATINIMO IR APSAUGOS NUTRAUKIMO RATIFIKAVIMO PROJEKTO
IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR ŠVEDIJOS VYRIAUSYBĖS
SUSITARIMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS IR ŠVEDIJOS
KARALYSTĖS VYRIAUSYBĖS SUSITARIMO DĖL INVESTICIJŲ SKATINIMO
IR ABIPUSĖS APSAUGOS NUTRAUKIMO RATIFIKAVIMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Suomijos Respublikos Vyriausybės susitarimo dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Suomijos Respublikos Vyriausybės sutarties dėl investicijų skatinimo ir apsaugos nutraukimo ratifikavimo bei dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Švedijos Vyriausybės susitarimo dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Švedijos Karalystės Vyriausybės susitarimo dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos nutraukimo ratifikavimo (toliau – Ratifikavimo įstatymai) projektų tikslas – ratifikuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Suomijos Respublikos Vyriausybės susitarimą dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Suomijos Respublikos Vyriausybės sutarties dėl investicijų skatinimo ir apsaugos nutraukimo (toliau – Lietuvos ir Suomijos susitarimas), sudarytą apsikeičiant 2020 m. liepos 23 d. Suomijos užsienio reikalų ministerijos nota Nr. PCOTQ CA-4 ir 2020 m. rugsėjo 7 d. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nota Nr. 5-406/2020, bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Švedijos Vyriausybės susitarimą dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Švedijos Karalystės Vyriausybės susitarimo dėl investicijų skatinimo ir abipusės apsaugos nutraukimo (toliau – Lietuvos ir Švedijos susitarimas), sudarytą apsikeičiant 2020 m. birželio 18 d. Švedijos užsienio reikalų ministerijos nota ir 2020 m. rugsėjo 7 d. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos nota Nr. 5-407/2020 (toliau abu kartu – Susitarimai).

Lietuvos ir Suomijos susitarimas įsigalioja trisdešimtąją dieną nuo datos, kurią Susitariančiosios Šalys praneša viena kitai apie tai, kad įvykdyti visi konstituciniai reikalavimai, būtini šiam Susitarimui įsigaliojti. Lietuvos ir Švedijos susitarimas įsigalioja praėjus 30 dienų nuo dienos, kurią buvo gautas Lietuvos pusės pranešimas apie jos vidaus teisinių procedūrų, reikalingų Susitarimui įsigaliojti, baigimą.

Teikiamų Ratifikavimo įstatymų projektų tikslas – įgyvendinti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas procedūras, būtinas Susitarimams įsigaliojti Lietuvoje, nes Susitarimai, pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 138 straipsnio pirmosios dalies 6 punktą, yra ratifikuotinos tarptautinės sutartys.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Ratifikavimo įstatymų projektus parengė Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos Teisės ir tarptautinių sutarčių departamento (direktorius Andrius Namavičius, tel. 8 706 52533) Tarptautinių sutarčių skyriaus (vedėja Ingrida Bačiulienė, tel. 8 706 52910, el. p. ingrida.baciuliene@urm.lt) antroji sekretorė Ieva Kirkaitė (tel. 8 706 52522, el. p. ieva.kirkaite@urm.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Iki šiol Lietuvos ir Suomijos bei Lietuvos ir Švedijos investicijų skatinimo ir apsaugos santykius reguliavo Lietuvos su šiomis valstybėmis sudarytos dvišalės investicijų skatinimo ir

apsaugos sutartys, kurios, įskaitant ir jose įtvirtintas Laikinojo galiojimo sąlygas (*Sunset Clauses*), įsigaliojus šiems Susitarimams nutraukiamos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Susitarimų tikslas – atsižvelgti į 2018 m. kovo 6 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo *Achmea* byloje (C-284/16) priimto sprendimo teisinės pasekmės visoms ES vidaus dvišalėms investicijų sutartims. Minėtoje byloje Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nustatė, kad investuotojų ir valstybių arbitražinės išlygos ES vidaus dvišalėse investicijų sutartyse nėra suderinamos su ES sutartimis ir dėl to negali būti taikomos po dienos, kurią paskutinė iš ES vidaus dvišalės investicijų sutarties šalių tapo ES valstybe nare. ES vidaus dvišalių investicijų sutarčių investuotojų ir valstybių arbitražinės išlygos daro neigiamą poveikį ES sutartyse įtvirtintai teisių gynimo priemonių sistemai, tad kyla pavojus Sąjungos teisės autonomiškumui, veiksmingumui, viršenybei ir tiesioginiam poveikiui ir valstybių narių abipusio pasitikėjimo principui. Taikant tokias išlygas pažeidžiama SESV 267 straipsnyje nustatyta prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra, o tai nesuderinama su lojalaus bendradarbiavimo principu.

Europos Sąjungos valstybės narės, tarp jų ir Lietuvos Respublika, 2019 m. sausio 15 ir 16 d. Briuselyje pasirašydamos Valstybių narių vyriausybių atstovų deklaracijas dėl Teisingumo Teismo sprendimo byloje *Achmea* teisinių pasekmių ir investicijų apsaugos Europos Sąjungoje, įsipareigojo nutraukti visas tarp jų sudarytas ES vidaus dvišales investicijų sutartis daugiašalės sutarties pagrindu arba dvišaliu sutarimu, jei bendrai pripažįstama, kad tai būtų tikslingiau.

Atsižvelgdama į tai, kad Suomija ir Švedija nepasirašė 2020 m. gegužės 5 d. Briuselyje priimto Susitarimo dėl Europos Sąjungos valstybių narių dvišalių investicijų sutarčių nutraukimo ir nusprendė savo dvišales investicijų apsaugos sutartis su kitomis ES valstybėmis narėmis nutraukti atskirais susitarimais, Lietuva su Suomija ir Švedija sudarė teikiamus ratifikuoti Susitarimus, kuriems įsigaliojus Lietuvos Respublikos dvišalės investicijų skatinimo ir apsaugos sutartys su Suomija ir Švedija bus nutrauktos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Ratifikavus Susitarimus neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Numatoma, kad Ratifikavimo įstatymai tiesioginio poveikio kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Ratifikavimo įstatymų įgyvendinimas nepadarys neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai, nes Europos Sąjungos investuotojų teises bendrojoje rinkoje saugo Europos Sąjungos teisės aktai, pagal kuriuos ekonominę veiklą galima vykdyti ir plėtoti visose valstybėse narėse. Investuotojai savo teises gali įgyvendinti nacionalinėse administracinėse institucijose ir teismuose pagal nacionalines procedūras, skirtas toms teisėms veiksmingai apsaugoti.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Ratifikavimo įstatymus, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas

įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Ratifikavimo įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Ratifikavimo įstatymų projektuose nėra sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Ratifikavimo įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir yra suderinti su Europos Sąjungos teisės aktais.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Siekiant įgyvendinti Susitarimų nuostatas Lietuvos Respublikoje, priimti naujų, pakeisti ar panaikinti galiojančių teisės aktų nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Ratifikavimo įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Ratifikavimo įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Įstatymų projektų reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymų projektuose vartojami žodžiai pagal Europos žodyną „Eurovoc“: Europos Sąjunga, valstybės narės, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Suomijos Respublikos Vyriausybė, Švedijos Vyriausybė, investicijų sutartys, investicijų apsauga, ratifikavimas.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Užsienio reikalų ministras

Gabrielius Landsbergis

Andrius Namavičius
Teisės ir tarptautinių sutarčių
departamento direktorius

kalbininkė
Vilija Kruopienė